

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Struclj Karel — Naslov uredništva in uprava: »Posavski tednik«, Krško 56 — Telefon 33 — Čekovni račun pri NB FRLJ Krško, štev. 615-7-145 — Tiska Mariborske tiskarne — Celoletna naročnina 350, polletna 180, četrtletna 90 dinarjev — »Posavski tednik« izhaja enkrat tedensko

KRŠKO, dne 9. januarja 1954

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRŠKO

POSAVSKI tednik

Pred občnimi zbori osnovnih organizacij Socialistične zveze delovnih ljudi

Stopili smo v novo leto 1954, ko bomo v njem prav gotovo dosegli pomembne uspehe na našem gospodarskem in političnem področju tako, kakor smo jih v vseh povojnih letih. Vsi uspehi preteklih let nam bodo pri nadaljnji graditvi naše socialistične domovine v spodbudo, izkušnje pa dragocen nauk. Zato bomo v tem letu s pridom izkoriščali vse izkušnje iz bogatega zaklada dosedanjih let.

Ko bomo sedaj v mesecu januarju in februarju polagali obračun svojega dela za preteklo leto v vseh naših družbenih organizacijah, bomo gledali na to, da se bodo vsa sredstva tako s področja združništva kakor tudi iz ostalih gospodarskih organizacij dala tja, kjer nam bodo največ koristila.

Zato bodo naše organizacije na svojih občnih zbora morale pretresati tudi vse gospodarske dejavnosti in s politične strani ocenjevati vse pozitivne primere ter kritično presojati negativne pojave.

Občni zbori osnovnih organizacij se bodo izvršili v mesecu januarju in morajo biti zaključeni najkasneje do 5. februarja 1954. Pred tem pa je potrebno, da odbori osnovnih organizacij in občinski odbori Socialistične zveze izvedejo vse potrebne priprave. Te priprave naj bi bile v tem, da se v vseh organizacijah predhodno izvede množični sestanek s članstvom Socialistične zveze, na katerih naj se razpravlja poleg najrazličnejše dejavnosti tudi o bodočih volitvah vodstev osnovnih organizacij. Na sestankih naj se pretresa delo posameznih odborov in sprejema predloge za kandidate, ki bodo voljeni na občnih zbora. Kandidati naj bi bili več kot pa bo izvoljenih odborov. In sicer zaradi tega, da bo članstvo pri volitvah imelo večjo izbiro.

Skrb za razširitev članstva je v zadnjem času popustila. Zaradi tega naj vse organizacije na predvolilnih sestankih raz-

pravljajo tudi o sprejemu novih članov. To velja še posebej za tista področja, kjer je sorazmerno na število volivcev članstva Socialistične zveze zelo nizko. (Bistrica 16 odst., Cerklje 18 odst., Raka 15 odst., Veliki trn 12 odst., Studenec 17 odst., in Podbočje 24 odst.) Ti tako nizki odstotki, ki mnogo odstopajo od okrajnega povprečja, nam nalagajo dolžnost, da z vso resnostjo začnemo odkrivati vzroke za tako stanje. Vzroki objektivnega faktorja, ki jih nekateri tovariši iz teh področij omenjajo, niso glavni razlog za tako stanje, kajti težave, ki nastopajo v našem gospodarskem življenju, so tudi drugod, pa so vendar politične razmere mnogo boljše in tudi članstva Socialistične zveze je mnogo več.

Na tem področju bi bilo prav gotovo več vzrokov. Glavni pa je v tem, da so vodstva osnovnih organizacij neaktivna, da občinski odbori Socialistične zveze mnogokje premalo pomagajo reševati probleme, ki nastopajo v različnih dejavnostih in tudi člani Zveze komunistov so do sedaj v organizacijah Socialistične zveze zelo slabo delali. Zato bo potrebno, da se v najkrajšem času to stanje popravi.

Občinski odbori Socialistične zveze so ponekod zelo šibki in premalo delavni in se ne sestajajo po več mesecev. Potrebno bo zato v nekaterih občinah na občnih zbora članstva osnovnih organizacij poleg vodstev osnovnih organizacij izvoliti tudi potrebno število delegatov za občinsko konferenco, ki bo pretresala delo občinskega odbora, izvolila nov odbor ali pa vsaj izpolnila z aktivnejšimi odborniki.

Kot posebna naloga, ki stoji pred odbori Socialistične zveze, je krepitev samouprave in iskane načine, kako čim bolj razviti samostojnost občinskih odborov, delavskih svetov v podjetjih, posebno pa upravnih odborov kmetijskih zadrug in drugih družbenih organov. Prav

tako bomo morali posvetiti več skrbj sklicevanju zborov volivcev. Ta oblika sodelovanja volivcev v javnih razpravah bo mnogo prispevala k reševanju perečih gospodarskih in drugih vprašanj, bo najbolj učinkovito sredstvo v boju proti pojavom gospodarskega kriminala, osebnega izkoriščanja in samovolje posameznikov.

Za pravilno funkcioniranje ljudskih odborov in organov družbenega upravljanja bodo morali naši odbori Socialistične zveze povečati skrb, vzgajati svoje člane, da bodo le-ti vsepovsod spoštovali zakonite predpise. Ob tem bomo krepili državno disciplino in utrjevali patriotsko in socialistično zavest naših delovnih ljudi. Z jasnimi pogledi v našo politično in gospodarsko dejavnost naj gredo odbori Socialistične zveze in osnovne organizacije Zveze komunistov na priprave za občne zbor, ker bodo le na ta način lahko uspešneje dosegali večjo aktivnost članstva Socialistične zveze, kakor tudi vseh naših državljanov.

Jože Colarič

Italijanska politična kriza Pellova vlada odstopila

V sredo zvečer je ministrski predsednik Pella sklical vlado k izredni seji, na kateri so razpravljali o notranjem političnem položaju. Zaradi nesoglasij v vladi je bilo sklenjeno, da odstopi. Predsednik Pella se

je takoj nato zglasil pri predsedniku republike Einaudiju, ki je demisijsko Pellovo vlado sprejel. Isti večer je bilo ob 20. uri objavljeno kratko uradno poročilo o odstopu vlade.

Aktivisti NOV in občinske ZB, pozor!

Vse leto že izdaja Posredovalnica za delo pri OLO Krško nove delovne knjižice, ki jo mora imeti vsaka zaposlena oseba, pa tudi tisti, ki prvič stopajo v delovno razmerje. Mnogi od teh, ki zahtevajo novo delovno knjižico, morajo dokazovati svojo delovno dobo z izjavami prič, ki jih zašiljuje posebna komisija pri OLO. Tisti pa, ki hočejo dokazati sodelovanje z NOV z aktivnim in organiziranim delom, morajo imeti to potrjeno izdano od okrajnega odbora ZB NOV, ki taka potrdila izdaja.

Da pa ne bi nekateri ljudje mislili, da lahko tako potrdilo dobi vsak, ki je le količikaj pomagel v NOV ali samo z njo simpatiziral in da ne bi bilo potrebnih potoč ter pojasnjenj po uradih, dajemo v časopisu pojasnilo o pridobitvi pravice do takega potrdila in o tehničnem postopku, ki je potreben za prejem takega potrdila. Po predpisih št. 60, 61 in 63 SZS ter točke 53 do 56 drugega navodila k SZS se šteje zavarovane v delovno dobo tudi čas, ki ga je prebil:

1. v narodnoosvobodilni vojski;

Kot tak čas se smatra tudi doba prebita v partizanskih odredih v Jugoslaviji ter po pojasnilu Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko vlade FLRJ tudi čas, prebit v zavezniških vojskah ter v partizanskih odredih v drugih državah ob času protifašistične osvobodilne vojne.

2. pri aktivnem in organiziranem delu v narodnoosvobodilnem boju;

Čas, prebit pri aktivnem in organiziranem delu v narodnoosvobodilnem boju se šteje le, če je zavarovane opravljali določene funkcije (dolžnosti v raznih organizacijah NOV tako na osvobodjenem kot na okupiranem ozemlju). Ne more se upoštevati samo bivanje na osvobodjenem ozemlju in tudi ne samo simpatiziranje in dajanje pomoči organizacijam osvobodilne borbe in prav tako tudi ne samo splošna povezanost in sodelovanje z njimi brez stvarnih in stalnih dolžnosti.

Iz poročila ministra za delo

FLRJ (Ur. list FLRJ št. 64-48) sledi, da ne zadostuje samo članstvo v OF oziroma povezanost z njo. Upošteva se samo delo zavarovance v svojstvu funkcionarja, ki se je popolnoma posvetil temu delu in ki zaradi tega ni mogel opravljati drugega dela.

3. kot žrtev fašizma po 6. aprilu 1941 v zaporih, internaciji, deportaciji, v izgnanstvu, na prisilnem delu oziroma v ujetništvu;

Čas, prebit v zaporu, na prisilnem delu in v ujetništvu se prizna vedno, v ostalih primerih pa takrat, če zavarovane v resnici ni mogel opravljati svojega ali sličenega dela oziroma poklica. Zapor in prisilno delo se šteje ne glede na to, ali je bila v tem izdanih kakšna odločba ali obsodba ali ne, prisilno delo pa tudi v primeru, če je zavarovane imel plačo. Splošni pogoj za štetje tega časa v delovno dobo je, da so bili ti prisilni ukrepi v vsakem konkretnem primeru izdani in izvršeni iz političnih razlogov. Biti je moral žrtev fašističnega terorja.

Če je zavarovane kaj podobnega doletelo zaradi izvršenih kaznivih dejanj splošnega značaja, finančnih, carinskih ali drugih prekrškov brez zveze s političnim momentom, se ta predpis ne more in ne sme uporabljati.

Torej tisti, ki smatra, da ima zgoraj navedene pogoje, mora imeti tudi verodostojne dokaze. Dobiti mora prvo pisarno izjavo najmanj dveh takih prič, ki zanesljivo veda, da je zavarovane resnično in aktivno sodeloval v NOV od kdaj do kdaj, kje in v kateri enotici oziroma na katerem terenu je delal kot funkcionar in za koliko. To je potrebno tudi za primer žrtve fašističnega terorja, zakaj je bil zaprt, v internaciji, na prisilnem delu itd.; in od kdaj do kdaj.

Ko zavarovane dobi pisarne izjave, jih predloži občinskemu odboru ZB (tiste občine, na območju katere je imel stalno prebivališče za čas okupacije oziroma sodelovanja v NOV), ki mu po predhodnem ev. potrebnem preverjanju izda po-

Zimska idila

Zakaj se je pri okrajnem odboru SZDL ustanoval tiskovni sklad?

Sredi decembra lanskega leta je okrajni odbor SZDL na svoji redni seji med drugim razpravljali in tudi sklenili ustanoviti pri okrajnem odboru SZDL tiskovni sklad. Ustanovitve tega sklada je potrebna zaradi tega, da se za poslovno leto 1954 zagotovijo finančna sredstva za normalno izhajanje glasila Socialistične zveze delovnih ljudi »Posavskega tednika«.

Z uvedbo novih gospodarskih predpisov se časopisnim podjetjem obeta dokaj slaba perspektiva, ker so glede obveznosti do družbe izenačena z vsemi drugimi podjetji. Država bo potemtakem tudi prenehala registrirati pri nabavi papirja, ki je na svetovnem trgu izredno drag. Čeprav je do sedaj prispevala država precejšen regres, kljub temu nobeno časopisno podjetje ni moglo kriti vseh svojih stroškov pri izdaji lista le z rednimi dohodki, to je od prodaje časopisov, temveč so krili razliko, ki je ponekod večja, drugod manjša, z oglasil. To velja tudi za naš tednik. Mi smo v letu 1953 prejeli od raznih podjetij in ustanov za oglašje 2 mil. 452.200 din. Le-to je omogočilo redno izhajanje našega lista, kajti ostali dohodki (naročnina, mali oglasi, dohodki iz prodaje mreže itd.) so znašali v preteklem letu le 1.208.800 dinarjev, medtem ko so vsi stroški tiskanja, ključev, honorarji dopisnikov, plače, socialno zavarovanje itd. v letu 1953 znašali 3.558.571 dinarjev; od tega samo tiskanje in papir 2.072.257 dinarjev.

Kaže, da bodo dohodki od oglasov v letošnjem letu mnogo slabši iz razloga, ker podjetja lahko plačujejo oglašje le iz dobička, ki pa je močno obdavčen, stroški pa se bodo v letošnjem letu še znatno povečali, kolikor se ne bo našla primerna rešitev.

Ker je SZDL kot organizacija izredno zainteresirana, da bi list še dalje izhajal in ker so tudi naši naročniki kljub nekaterim slabostim in pomanjkljivostim, ki jih ima naš list, z njim zadovoljni, kar nam dokazuje stalen porast števila naročnikov, je na predlog uredniškega odbora okrajni odbor SZDL sprejel sklep, da se ustanovi tiskovni sklad.

Vsa podjetja, ustanove, kmetijske zadruge in poedince naprošamo, da pri letnih obračunih oziroma pri delitvah v letu 1953 ustvarjenega dobička odnosno pri sprejemanju proračuna za tekoče leto ne pozabijo na to. Menda nobeno časopisno podjetje v svetu ni od-

trdilo o sodelovanju z NOV, obenem mu pa vrne tudi vse predložene izjave prič. To potrjuje izjave prič nato zavarovane predložijo okrajnemu odboru ZB (zopet v tistem okraju, v območju katerega je dobil prvo potrdilo), ki mu izda dokončno potrdilo, če smatra, da so dokumenti verodostojni.

Opozarjamo vse tiste, ki dajejo izjave o sodelovanju, da odgovarjajo materialno in moralno za njih resničnost.

Iz pisarne OO ZB Krško

visno samo od sebe, temveč jih finančno podpirajo razne stranke in politične partije raznih firm ali pa jih protežirajo državne oblasti itd. Seveda potemtakem tudi služijo njihovim koristim. Naš tisk služi delovnim ljudem, je močno orodje v boju za izgradnjo socializma in socialistične demokracije in zato nima od drugod pričakovati kakršne koli pomoči, kakor ravno od njih.

Denar, ki se bo zbiral pod tem naslovom, se bo uporabljal izključno za tiskarske storitve, papir in drugo, to je za naš tisk.

KOMISIJE PROUČUJEJO OSNUTEK POSLOVNIKA ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Pod predsedstvom dr. Maksa Snuderla se je na seji komisij za poslovnik zveznega sveta in zbora proizvajalcev zvezne ljudske skupščine začela razprava o podrobnostih osnutka poslovnika. Razprava je bila zelo živahna zlasti o splošnih določbah in o tem, ali bo glasovanje v skupščini javno ali tajno. Obravnavali so tudi funkcije predsednika, podpredsednika in tajnika skupščine. Seja sta pristavljala podpredsednik zveznega izvršnega sveta Moša Pijade ter tajnik za zakonodajo in organizacijo izvršnega sveta dr. Jovan Djordjevič.

Moša Pijade je menil, da je treba razen tajnih volitev predsednika republike vse ostale funkcionarje in odbore voliti javno. Tajno glasovanje pride v poštev za parlament, sestavljene iz dveh strank, in pa tam, kjer se stranke sporazumevajo o osebnostih za predsedstvo. Volijo pa predsedstva v akklamacijo. V naši skupščini lahko vsak poslanec svobodno razpravlja o predloženem kandidatu in pojasni svoje stališče. V našem sistemu je nekoliko čudno, da bi bile volitve tajne. Razen tega imamo možnost, da predložimo več list kandidatov za odbore, tako je lahko tudi majhna skupina, ki se ne strinja s predlagano listo, zastopana v odboru.

Ljudski poslanec Ivan Regent je predlagal, naj bi skupščini prepustili odločitev, kakšno bo glasovanje, javno ali tajno.

Izvoz našega lesa narašča

Naš izvoz lesa je bil lani za 27 odstotkov večji od izvoza leta 1951. Na tuje trge smo izvozili lani približno 1.200.000 ton lesa in lesenih izdelkov v približni vrednosti 70 milijard.

V prvih desetih mesecih lanskega leta je uvozila največ našega lesa Anglija. Tja smo izvozili trdega, mehkega, rezanega, gradbenega lesa in drugih izdelkov za dobri dve milijardi din. V Italijo, ki je bila lani po uvozu našega lesa na drugem mestu, smo izvozili dvakrat več lesa kakor predlansko. Njegova vrednost je znašala nad milijardo din. Največji kupec našega mehkega rezanega lesa je bila Zahodna Nemčija, za njo pa Turčija in Egipt, medtem ko je v drugi državi takšnega lesa manj.

ZADNJE VESTI

RIM. Italijanska vladna kriza traja že tretji dan. Predsednik italijanske republike Einaudi je še večer posvetoval s predsednikom Skupščine in Senata, predsednikom ustavodajne skupščine ter voditeljem socialdemokratske stranke Saragatom. Poročajo, da je Saragat priporočal za bodočega vladnega predsednika osebo, ki bo zagotovila izvajanje določb republikanske ustave, ki se bo lotila socialnih reform in ki bo več ali manj naklonjena levici. Imenoval je predsednika skupščine Gronchia kot primerne za ta položaj.

Znano je, da je Pellova vlada padla predvsem zaradi tega, ker se je jela vse bolj naslanjati na desno usmerjene elemente v demokratskih stranki ter tudi odprto pakirati z monarhisti. Prišlo je do ostrih spopadov med vodstvom stranke, posebno med političnim tajnikom in nekdanjim vladnim predsednikom De Gasperijem, in Pello. Dosedanje predsedniku je slednjič odrekla podporo večina v demokratski parlamentarni skupini. Zato je odstopil, četudi ga je skušal predsednik republike pregovoriti.

Sodijo, da ima največ izgledov dosedanj notranji minister Fanfani, ki vodi tako imenovano skupino »demokratske pobude« v demokratskem vodstvu in ki se zavzema za reforme posebno v kmetstvu. Politični opazovalci menijo, da bo dobil podporo strank sredine, morda pa tudi Nennijevih socialistov.

WASHINGTON. Predsednik ZDA Eisenhower je v tradicionalni poslanici ameriškemu Kongresu opisal bodoče smernice svoje zunanje in notranje politike. Glavni namen njegove vlade je zgraditi močno Ameriko. Ame-

riška svoboda pa je po njegove misli danes tesneje povezana s svobodo drugih ljudi kakor kdaj koli prej. ZDA bodo še nadalje podpirale Čankajšov režim in francoske težnje v Indokini, politiko Atlantskega pakta in zahodnoevropske obrambne skupnosti v Evropi ter prizadevanja Združenih narodov. Nudile bodo še dalje vojaško pomoč tujini, medtem ko bodo gospodarsko pomoč zmanjšale.

V notranji politiki se je Eisenhower v nekaterih vprašanjih precej približal senatorju Mac Carthyju in je napovedal ostrejša ukrepe proti »subverzivnemu delovanju«, za katerim se skrivajo tudi ukrepi proti naprednim silam, ki nimajo s protidržavnim rovarjenjem in nacionalno izdajo nič skupnega.

BERLIN. Včeraj predpoldne so se v Berlinu sestali predstavniki štirih visokih komisarjev ter se v duhu dogovora med SZ in tremi zahodnimi silami pričeli nemiti o tehničnih pripravah za bodočo konferenco štirih zunanjih ministrov. Sodijo, da se bodo o kraju, kjer bodo bodoči sestanki, kmalu sporazumeli.

DUNAJ. Avstrijski vladni predsednik Inž. Raab je izjavil, da bo leto 1954 pomenilo leto »ogorčene borbe za avstrijsko mirovno pogodbo«. Če četverna konferenca v Berlinu ne bo ugodno rešila avstrijskega vprašanja, bo vlada zahtevala od SZ in ZDA, da zmanjšajo svoje zasedbene sile prav tako, kakor sta pred nedavnim storili Velika Britanija in Francija.

KAIRO. Včeraj je general Nagib prvič po daljšem času spel predsedoval sestanku vlade. Je namreč bolan in mora po nasvetih zdravnikov ležati v postelji ter se čim manj udeleževati političnega življenja.

KULTURNI PREGLED

Anton Aškerc

Anton Aškerc se je rodil dne 9. januarja 1856 v Globokem pri Rimskih Toplicah ter je še kot otrok odšel s starši k teti Agati, ki ga je poslala v gimnazijo v Celje. Po končani maturi leta 1877 je stopil v bogoslovje v

Mariboru, leta 1881. bil posvečen v mašnika, nakar je kot kaplan služboval v Podsredi, v Smarju pri Jelšah ter v Skalab pri Velenju. Ker je iskal rešitve življenjskega nazora tudi izven katoliške vere, je prišel navzkriž s svojimi predstojniki in bil leta 1898 na lastno pro-

njo upokojen. Še isto leto je nastopil službo pri ljubljanskem magistratu kot arhivar. Aškerc je začel pesniti zelo pozno. Prve lirčne pesmi je objavil v ljubljanskem Zvonu pod imenom »Gorazd«. Ze kmalu pa je opustil liriko in njegove pesmi so postale pesmi misleca-borca. V pesmi »Mi vstajamo« nam poje:

...Mi vstajamo! —
Poslednji čas!
Mi nočemo umreti,
mi hočemo živeti.
Iz svojih vstajamo moči,
četudi smo pozni, mladi:
Kaj uk je zgodovine?
Bodočnost je mladina...

Aškerc nam je začel v svojih baladah in romancih razvijati našo življenje in našo zgodovino. »Bodniki«, »Mejniki«, »Ponočna potnica« v svojih zgodovinskih pesmih pa nam je prikazal največje in najtežje trenutke slovenskega naroda: »Svetopolkova oporoka«, »Stara pravda«.

»Stara pravda« — deset pesmi, v katerih nam Aškerc podaja prizore iz dveh glavnih kmečkih uporov. V njej je prislubnil kmečkemu življenju in trpkosti tedanjega časa:

Najbolj pretresljivo pa nam slika poraz kmečke vojske in »Kronanje v Zagrebu«, v katerem govori Gubec:

»Ves narod kronan si z menó
s kraljevoj venčan si
častjo...«

Aškerc pa je uvedel v slovensko književnost tudi socialno pesem. Svojim pesnjem je leta 1896 napisal kot moto pesem »Moja muza«.

Aškerc je mnogo potoval. Iz njegovih popotnih pesmi in verzskih parabol se odraža njegova vera v svobodo in resnico.

Izdal je nad 15 knjig. Najpomembnejše so njegove balade, romane in prilike, v katerih se je sprostil formalizmu, ki je vladal v slovenski književnosti ter tako pripravil pot k novemu rodu (Kette, Cankar, Župančič itd.). Njegova dela bodo ostala za slovenski narod dela močne pesniške osebnosti, in bodo živeča večna kot nam sam poje v svoji »Časi nesmrtnosti«.

Umrli je 10. junija 1912 v Ljubljani. Pokopali so ga v pisateljski grobnici pri Sv. Krištofu. Damjan Vahen

Veliko veselje naših najmlajših Brestaniške otroke je obiskal dedek Mraz

Sneg je pobelil našo dolino in po drevju se leskeče ivje. Tetka zima je zlezla iz za pečke, da bi zapregla iskre konjčke, kajti, če se niste uganili, vam zaupam: dedek Mraz se pripravlja na pot. Skrbno si gladi dolgo brado in premišljuje: »Nemara je res najbolje, da se najprej ustavim v Brestanici. Slišal sem, da so tam doma pridni otroci. In tako težko me čakajo. Tinec na primer vedno sprašuje mamico, preden zaspi, o dedku Mrazu. Saj, saj, mamica, ki ima našega Tineca pristrčno rada, bi mu rada kaj povedala, pa kako neki, ko sama nič ne ve. Zares ne ve mamica, da sem doma iz same devete dežele, kjer prebivam v mogočnem bisernem gradu in mi strežijo lepe deklice snežinke. In skratje, medvedki in lisčke so moji spremljevalci. Le kako bomo letos spravili toliko vsega dobrega v Brestanico, da bi razveselili otroke. Pohiteti bo treba!«

»Hej, tetka Zima, ali je vse pripravljeno?« vpraša dedek Mraz.

»Vse, vse«, se glasi tetka Zima in prisede na sani. Furja zažvižga, da je veselje in tedaj zdrizata konjčka preko oblakov čez doline in gore, reke in potoke, da se vse kadi.

Dedek Mraz se zadovoljno smehlja. Ves rdeč je v obraz od same razburjenosti, kajti tudi on komaj čaka, da se bo srečal z otroki. Sprejdi prvi striček December s svojim spremstvom, za njim tetka Zima in skratje, zajčki, medvedki in lisčke. In toliko darov imajo s seboj.

»Hej, konjčki,« priganja dedek Mraz, ko ugleda Brestanico pod seboj. Kajti, pomislite! V dvorani, kjer ga vse nestrpno pričakuje, se je zbralo kar leze in gre po naši dolini. Mamice z malčki, atki, strici in tete in še cel kup otrok. Vsi gledajo v novoletno jelko, ki je tako čudovito lepa. Vsa je v srebru in zlatu, ki se kar leskeče od prižganih svečk.

Toda, pozor! Na odru se že ojujunači naš slavnostni pevski zbor. Le kako lepo pojejo ti drobni glasovi. Pesmica se vrsti za pesmico, toda, otroci, moram reči, da je bila dedku Mrazu najbolj všeč tista o štajerskem fantiču. Še godci, ki godejo, da je veselje, so navdušeni. Potem pa, nastopijo šolarčki prvega razreda. Tako pristrčno go povedo o dedku Mrazu, da se staremu dedku zasole oči.

»Ljubčki mojli!« jim pomiga z oblakov in zapodi konjčke.

»Na vsak način jih bom moral pohvaliti, posebno Kristeljina, tega bistrrega fantička, in Francka in Jožka in Tončka in seveda tudi Tomažka in Mirka, Anico, Marico, Angelo, Mico in Heleno, kar tri Lidije in Cirilo povrh. Eriko, Tonico, Mirico in Cvetko. Pa to so šole prvarčiči. Kje pa so ostali učenci!«

Steje dedek Mraz na prste in šteje ter pravi:

»Tri sto otrok iz tega kraja moram na vsak način obdarovati. To so seveda šolarčki. Koliko je pa še drobiža? In kako pristrčne drobiže. Tudi teh ne smem pozabiti!«

V dvorani šumi od velikega pričakovanja. In ko naš vrli Rudi odigra zadnjo pesem, se zgodi nekaj čudovitega. Vrata se odpro in na oder priplešajo snežinke. Priletele so iz oblakov, zato so tako bele in lepe. Toda zunaj dvorane je slišati velik hrup. Kaj neki je to, se sprašujejo otroci.

»Dedek Mraz,« zapojejo snežinke.

»Dedek Mraz,« ponavljajo otroci.

V dvorani zavladala tišina. In tedaj se vrata široko odpro. Vstopi visok, ves v kožuh zavrt stric in pravi: »Jaz sem December in vam prinašam darove: sneg in led, da se boste lahko sankali in drsali in še burjo po vrhu, ki briše svečke pod no-

somi!« Naenkrat zažvižga za vrati in bela tetka Zima se prisemeje k otrokom. Povedala jim je čudovito pravljico o dobri deklici in hudobni mačehi. Ko je te lepe pravljice konec priskakljajo na oder zajčki, lisčke in drugi spremljevalci dedka Mraza.

Le kako naj vam opišem srečanje našega dedka z otroki? Bilo je pač nad vse pristrčno. Dedek Mraz ljubi vse otroke enako, revne in bogate, velike

in prav majčkene, pridne in tudi do porednih ni prestrog.

»Dragi moji otročki,« je povzel, »prišel sem, da vam voščim srečno in uspehov polno novo leto in da se z vami na naš veliki otroški praznik malo poigram!«

In potem? V sindikalni dvorani brestaniške električne centrale, ki so jo pridne roke naših žena in mamic tako lepo okrasile, je prava gostinja. Dedek Mraz deli darove, piškote, čokolado, fige, rožice, svinčnike, zvezke in radirke.

In še nekaj vam moram povedati. Preden se je dedek Mraz odpeljal v svoj biserni grad, se je zahvalil vsem našim kolektivom: v prvi vrsti Elektrarni, Kmetijski zadrugi, Preskrbi Senovo, vsem sindikatom, gasilskemu društvu in drugim, dobrim mamicam, poštovovalnim ženam, učiteljstvu, dekletom in fantom, prav vsem, ki so darovali ali kakor koli pomagali, da je naš otroški praznik tako lepo in pristrčno uspel. Drugo leto pa na svidenje!

M. J.

Novoletno veselje mladine v Krškem

Skrbne priprave za proslavo Novoletne jelke so trajale v Krškem precej časa in mnogo truda je stalo zlasti nekaterim poštovovalnim prosvetnim delavcem, ki delujejo v Društvu prijateljev mladine, pod katerega okriljem so se vršile vse te prireditve.

Obdarovanje je zajelo prav vse otroke od predšolske mladine pa vse do vajencev, ki so bili to leto prvič pogoščeni.

Otroški vrtec je pripravil svoj program pod vodstvom poštovovalne vzgojiteljice, ki deluje v tem vrtcu šele nekaj mesecev. Pripravili so pristrčen ples snežink in zajčkov s prihodom dedka Mraza. V to so vključili še nekaj prizorov iz življenja v vrtcu. Dedek jim je prinesel polno košaro daril, pa tudi velikega konjčka, na katerem se bodo vsi gugali. Novoletno jelko so si sami okrasili in nanjo navesili svoje lične izdelke.

Osnovna šola si je pripravila tudi prizorček »Dedek Mraz prihaja«, ki so ga spremljale snežinke in polno otrok ter mesec December. Nekateri otroke je klical Dedek tudi na oder, jim stavljal uganke, spraseval račune in deklaracije, Plesalke, ki so ga spremljale, so med tem otrokom razdeljevale razne dobrote. Dobili so tudi kolektivno darilo — žogo, s katero bo mnogo veselja, ko zgine sneg.

Gimnazija si je privoščila prvo novoletno veselje na ta način, da je v celoti obiskala zagrebško opero, kjer si je naročila našo najlepšo opero: Ero z onega sveta. Pa tudi sama se je skrbno pripravljala in uprizorila pravilno igrano Fr. Milčinskega: Mogočni prstan. To je igrala za svoje dijakke in posebej za osnovno šolo ter vaje. Tudi gimnazijcem je bil dedek Mraz dobrodošel z raznimi darili in pogostitvijo, pa tudi z raznimi ugankami in nalogami je pripravil veliko veselja v polni dvorani in ob obloženih mizah. Predsedniku pionirske organizacije je izročil tudi 2 žogi. Vse novoletno veselje je bilo v dvorani ob visoki, bogato in bajno okrašeni in razsvetljeni jelki.

Pohod dedka Mraza je bil pa že kar razkošen. Na čelu pohoda se je v avtomobilu peljala godba na pihala, za njo so dostojanstveno korakali dimnikarčki in poštarji, ki so mimoido-čim izročili pismena novoletna voščila. Za njimi je vsa v strahu korakala ob velikem volku Rdeča kapica. Varovali so jo seveda palčki. Za njimi se je vozila skupina igralcev iz Mogočnega prstana, za njimi pa v lepi hišici Janko in Metka s hudobno čarovnico. Iz pravljice ne hitite je viselo polno rogličkov, keksov in drugih do-

Dedek Mraz v Leskovcu

Kakor vsako leto tako je tudi letos prišel v Leskovce dedek Mraz. Otroci so ga težko pričakovali zlasti zato, ker so vedeli, da se bo letos bolje izkazal kakor preteklo leto.

Dedek Mraz je vedel, da naenkrat ne bi mogel obdariti tako številne dece, zato jo je pri-mahal iz Krškega že kar v nedeljo, 27. decembra. Spremljali so ga cicibani iz krškega otroškega vrta, ki so s prizrčkom razveselili leskovske cicibane. Po pogostitvi in igri so zapeli, malo zaplesali in se zabavali.

V sredo dopoldne, to je 30. decembra, pa so se veselili ob novoletni jelki osnovnošolski otroci, popoldne pa dijaki iz gimnazije. Dedek Mraz jih je bogato obdaril, in sicer s 4 žogami, 4 šahi in z več ko 40 mladinskih knjigami. Nato so pa še prejeli posamezniki razne sladkarije in čaj.

Z užitkom so gledali prizorček o dedku Mrazu ter o volku in sedmerih kozicah. Dijaki 3. in 4. razreda gimnazije so pripravili medsebojno obdaritev in skupno zabavo. Vsi so oživeli. Na žalost pa je to veselje pokvarila leskovska babica, ki je prišla po svojo pastorko in ji strgala iz rok darilce, pometala kekse po tleh, zmečkala knjigo in jo napodila domov. Čudno, da žena ne privoščiti dekletu edine zabave, ki je bila namenjena mladini.

Da je bil dedek Mraz letos tako dobrih rok, se je zahvaliti Celulozi, kmetijski zadrugi Leskovce, podružnici Potrošnje v Leskovcu in občinskemu ljudskemu odboru. RK pa je poskrbel za stare in onemogle in jim za novoletna darila podaril sladkor. Le žal so bila ta darila bolj skromna, ker je bilo obdarjenih 35 ljudi z 20 kg sladkorja.

Vsi pionirji se zahvaljujejo omenjenim organizacijam. Istočasno pa se zahvaljujejo tudi onemogli za sladkor, katerega je darovala KZ Leskovce.

Opozorilo potrošnikom!

Svet za zdravstvo in socialno politiko LRS je nedavno izdal Pravilnik o zdravstvenem nadzorstvu in higiensko-sanitarnih ukrepih v pekarnah (Ur. l. LRS št. 38/53). V izdanem pravilniku so med drugimi tudi določila, da se mora moka brezpogojno pre-sejati, da se lahko za izdelavo testa uporablja samo dobra moka in da kruh ne sme biti grenkega in zatohlega okusa, ne sme biti žarek in tudi ne sme zaudarjati po kislem.

Potrošniki najbolje vedo, kaj vse je bilo včasih na kruhu. Spodnje skorje se je včasih držalo še prgišče pepela ali celi ogorki. Izdani pravilnik tega več ne dopušča, in sicer pod pretnjo še kar visokih sankcij (10.000 din).

V povojnih letih so marsikateri pekarni pozabili na mere, ki določajo najvišjo starost kruha, ki se sme prodajati. Tudi to je sedaj rešeno z izdajo pravilnika, ki določa, da se kruh iz bele moke, ki je star več kot 36 ur, ne sme prodajati. Prav tako ur, ne sme prodajati kruh iz črne moke, ki je star več kot 24 ur in pecivo, ki je staro več kot 24 ur.

Pravilnik tudi določa, da se za oslajanje peciva ne sme uporabljati saharin.

Teža kruha in peciva mora ustrezati predpisani količini in sme razlika med predpisano in dejansko težo znašati pri svežem kruhu največ 3%, pri kruhu stare peke, pa največ 5%.

Oseba, ki sprejema denar in obenem prodaja kruh, sme prijemat in dajati kruh potrošnikom samo v papirju, tako da se ne neposredno z roko ne dotika kruha. To določilo je vzbudilo zaničljiv smeh pri nekaterih pekarnih, češ česa vsega se ne spominjo v Ljubljani. Mi pa mislimo in z nami se strinjajo tudi potrošniki, da je to določilo zelo važno iz higienskih razlogov. Zato bomo zahtevali, da se ga drže vsi, ki jim je namenjeno.

Opozorjamo potrošnike, da bo vsak pek, ki se ne bo držal gornjih in drugih navodil, kaznovan z denarno kaznijo do 10.000 dinarjev. Zato je v interesu vsakega državljana, da take primere javi tržni inšpekciji pri OLO Krško.

Nedavno smo kršitve zgoraj omenjenega pravilnika ugotovili pri peku Jožetu Kadivniku v Brestanici. Pri kontrolnem sejanju moke — za katero je rekel pomočnik, da je že presejana — je ostalo na situ kar 5 črvov. Istočasno pa smo tudi ugotovili, da so pekli kruh iz moke št. 2

in moke Og v razmerju 50:50, prodajali ga pa po ceni, kot da je pečen iz same moke Og. Takih primerov je še druge, zato je v interesu samih potrošnikov, da so budni. Ne gre za to, da hočemo nekoga onemogočiti — kakor razumejo nove predpise — kateri peki — ampak gre za to,

da bo potrošnik dobil v redu to-sto, kar pošteno plača.

Pa še nekaj. V Ljubljani dobiš v vseh pekarnah bele žemlje po 4 din, medtem ko pečejo peki pri nas žemlje iz 80% moke in to po 5 din. Ne vem čemu ta razlika.

Iz pisarne tržne inšpekcije

Problemi trsničarske proizvodnje

Okrajni ljudski odbor se do leta 1952 ni veliko zanimal za trsničarsko proizvodnjo. Strokovnjaki na okraju so bili pač zapostavljeni z drugimi problemi, istočasno so se pa pustili uspraviti od številnih in planov republikanskih organov, ki so govorili in pisali, da bodo državna posestva ustvarila velike trsničarske obrate. No, ki iz vseh teh planov ni bilo nič, smo začeli misliti na samopreskrbo s trsnim materialom. Na podlagi terenskih ogledov in posvetovanj s trsničarji je bil sestavljen program trsničarske proizvodnje v okraju, kateri je bil objavljen v Posavskem tedniku št. 19 z dne 16. maja 1953. Istočasno so bili tudi naštetih razlogi, kateri govorijo proti ustvarjanju velikih trsničarskih obratov, ki so v naših razmerah iluzija. Stvari ne bi ponavljali in si jih naj tov. P. ki omenjenega najbrž ni čital, naknadno prečita, da ne bo trdil nekaj, kar ni res, kot je to storil v odgovoru na članek: Bizeljski, kaj bo z vami (Štev. 52 Posavskega tednika)! Kar se pa tiče same trsničarske proizvodnje, pa na kratko še tole:

Po 10-letnem programu pospeševanja kmetijstva (ki je bil tudi objavljen v Posavskem tedniku) potrebuje okraj 15 ha matičnjakov, ki bi naj dali (računajoč po ha 200.000 kosov) letno 3 milijone ključev, to je pri 60-odstotnem uspehu v trsnicah 1,5 milijona cepčlenk. Matičnjaki in s tem v zvezi trsnice so razdeljene na sledeče obrate:

1. Trsnica držav. posestva Kostanjevica naj bi dobavljala cepčlenke sledečim občinskim LO: Kostanjevici, Podbočju, Cerkljam, Čatežu, Vel. Dolini, Dobovi, Krško, Leskovce, Vel. Trn, Raka, Blanca, Sevnica, Zabukovje. Za to obširno področje potrebujemo 8 ha matičnjakov in 24 ha njiv za 3-let-

no kolobarjenje trsnice. Letno bi naj proizvajala približno 800.000 cepčlenk. Posestvo je imelo že 4 ha matičnjaka, kipa je bil tako izpran, da ga je bilo treba 2 ha posekati, ostalo pa močno zagnojiti. To je posestvo storiло in sedaj dobi iz 2 hektarov toliko ključev kot prej iz 4 ha. Posestvo je plan v celoti sprejelo in je v ta namen opustilo drevesnico, ki se je premestila v Boštanj, kjer so za drevesničarstvo boljše pogoji. Letos bo posestvo obnovilo 1,50 ha matičnjaka in bo v letu 1956 doseglo celotni plan. Iz gornjih števil je razvidno, da ta obrat svoje kapacitete res ne more povečati in da se trudi, da svoj program čimprej doseže. Zidati bodo morali tudi novo silnico. Cepili bodo sorte za proizvodnjo cvička, t. j. žametno črtno, modro frankinjo in delno laški rizling ter rdečo kraljevino.

2. Trsnica Kmetijske zadruge Pišce bi dobavljala cepčlenke občinam: Pišce, Artiče, Videm, Brestanica in Senovo. Za to področje potrebuje 3,5 do 4 ha matičnjaka in 10 do 12 ha njiv za 3-letno kolobarjenje trsnice. Tudi tukaj programa ni možno še razširiti, ker v Piščah ni njiv za trsnico, kot je to primer na Bizeljskem. V Piščah bo v letošnjem letu program matičnjakov v glavnem izvršen, tako da bo ta trsnica prva usposobljena za proizvodnjo trsnega materiala. Morajo si pa še preurediti graščinski hlev za silnico, ker sedanja ne bo zadostala. V polni kapaciteti bo ta trsnica dajala letno 500.000 cepčlenk. Cepili bodo muškot, silvanec, laški rizling, radgonsko ranino in rizvanec.

(Konec prihodnjic)

V nedeljo, 10. januarja 1954 ob 16. uri
v domu JLA Brežice

LJUBEZEN TREH KRALJEV

Benellijev tragični poem mlade ljubezni v prevodu dr. Alojzija Gradnika.

Gostuje SKUD Lojze Košak iz Kostanjevice na Krki. Režija: Lado Smrekar. Scena: Ljubo Žagar, Ivo Barbič in Tone Bizjak. Predprodaja vstopnic v knjigarni in pri blagajni kina JLA ter eno uro pred pričetkom predstave. Pri vseh navedenih blagajnah dobite tudi gledališki list, ki Vas bo nadrobneje seznanil z vsebino in delom našega gledališča. Ljubitelji drame, vabljeni!

NAJVEČJE JAJCE

Na Madagaskarju so pred nedavnimi našli veliko jajce, v katerem je bilo 3 litre tekočine, medtem ko novejše vsebuje okrog pol litra. Do danes še niso mogli ugotoviti, katere ptica je znesla to jajce.

